

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Markéta Polendová
Téma:	Postavení LGBTI komunity jako nové menšiny
Rozsah práce:	277 725 znaků¹
Datum odevzdání:	2. 3. 2021

Diplomantka se rozhodla ve své diplomové práci věnovat rozboru postavení LGBTI komunity z hlediska jejího uchopení jako nové menšiny. Téma ochrany lidských práv LGBTI samo o sobě nepatří k inovačním, nicméně aspekt zhodnocení práv LGBTI osob v rámci ochrany menšin v mezinárodním právu je inovativní a skýtá široký prostor pro výzkum. Skutečnost, že ochrana práv LGBTI patří pořád ještě k aktuálním otázkám práva může být doložena zprávou Agentury EU pro základní práva (FRA) ze dne 14.5.2020 s názvem *A long way to go for LGBTI equality: Sex, sexual orientation and gender equality, non-discrimination and racism.*² S ohledem na zmíněné lze uzavřít, že se jedná o významné, přínosné a aktuální téma.

Za největší nedostatek práce považuji nejasnou práci s výzkumnými otázkami práce. Z textu není úplně zřejmé, co je hlavním výzkumným cílem práce jako celku a jaké byly zvoleny výzkumné otázky, resp. kolik jich je. Hlavní cíl práce je formulován pouze v abstraktu práce, ačkoliv by bylo žádoucí, aby byl vytyčen v úvodu a uzavřen v závěru. V Úvodu práce pak autorka vytyčuje „tři základní výzkumné cíle“³:

- 1) zodpovězení otázky, zda LGBTI komunita naplňuje definiční znaky menšiny;
- 2) zkoumání otázky, jaká menšinová práva lze pro LGBTI osoby uvažovat;
- 3) vymezení postavení LGBTI menšiny v rámci unijní právní úpravy s akcentem na její perspektivu do budoucna.

---

¹ V souladu s článkem 43 Pravidel pro organizaci studia na PF UK rozsah vlastního textu diplomové práce včetně poznámek pod čarou je nejméně 108 000 znaků včetně mezer vlastního textu.

² *A long way to go for LGBTI equality. Sex, sexual orientation and gender equality, non-discrimination and racism.* FRA, 14.5.2020. Dostupné na: <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results> (cit. 23.3.2021)

³ S. 6.

V Závěru však autorka uvádí, že její práce měla pouze dva výzkumné cíle, a to „zhodnocení možnosti označení LGBTI komunity za menšinu ve smyslu menšinového práva“⁴ a „zasazení menšinové ochrany LGBTI osob do konkrétního právního rámce představovaného právem EU“.⁵ Z citovaného je patrné, že výzkumný cíl, vytyčený autorkou v Úvodu jako třetí, označuje v Závěru jako cíl druhý. Původní druhý výzkumný cíl, vytyčený Úvodu (tj. „zkoumání otázky, jaká menšinová práva lze pro LGBTI osoby uvažovat“), v Závěru nenalzáme. Resp. v pátém odstavci Závěru nakonec nalzáme zmínku o daném tématu, ale není zde uvedeno, že se vlastně jedná o dílčí závěr k druhé výzkumné otázce z Úvodu. Tato nejasná formulace cílů práce ztěžuje orientaci v práci a pochopení předmětu výzkumu. V abstraktu diplomové práce je poznamenáno, že „cílem práce je zhodnocení potenciálu LGBTI komunity naplnit definiční znaky menšiny a následný rozbor menšinových práv s ohledem na možnost jejich přiznání LGBTI osobám.“⁶ Celkově (pokud budeme vycházet z cíle diplomové práce, který je vymezen v Abstraktu) lze uzavřít, že diplomová práce naplnila hlavní cíl uvedený v abstraktu práce a diplomantce se podařilo prokázat, že LGBTI komunita má potenciál naplnit definiční znaky menšiny z právního hlediska.

V posledním odstavci Úvodu autorka odkazuje na zdroje k tématu, což je velmi správný přístup. Uvítala bych zde však doplnění v poznámce pod čarou, o jaké konkrétní zdroje se opírá. Pokud jde o propojení cíle a obsahu diplomové práce s jejím názvem, bylo by vhodné, kdyby v názvu diplomové práce zaznělo omezení výzkumu na unijní úpravu. Autorka sice vysvětluje například na stranách 21-22 práce, co ji vedlo k tomu, že pro podrobný rozbor volí právní rámec EU, bylo by však dobré věnovat se tomuto již v Úvodu práce. Nicméně, musím podotknout, že je Úvod diplomové práce napsán velmi přehledně, včetně popisu metod výzkumu a propojení obsahu práce s výzkumnými otázkami.

Diplomová práce se člení na úvod, tři kapitoly a závěr. Členění kapitol by mělo odpovídat názvu práce a jejímu hlavnímu cíli, což tato diplomová práce celkově splňuje. V první kapitole diplomantka představuje základní termíny a pojmy LGBTI problematiky a srozumitelně vysvětluje, proč jsou právě tyto definice nezbytné pro pochopení předmětu práce. Této kapitole nemám co vytknout. Jenom bych se ráda zeptala, proč se diplomantka rozhodla vycházet z definic, které nalzáme v Guidelines On International Protection No. 9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees? Zda tyto pojmy nebyly

---

⁴ S. 97.

⁵ S. 99.

⁶ S. 122.

primárně stanovené pouze za účelem vymezení odpovídající kategorie uprchlíků a proč, dle názoru autorky, lze tyto pojmy aplikovat i na otázku posouzení LGBTI komunity jako nové menšiny?

Druhá kapitola diplomové práce je věnována hodnocení LGBTI jako menšiny z právního hlediska. Zde je od začátku nastíněn historický vývoj ochrany práv LGBTI a dále pak provedeno srovnání této komunity s menšinami na základě Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin. Autorka vysvětluje, proč pro rozbor volí právě tuto mezinárodní smlouvu, která spadá do systému Rady Evropy. Následující podkapitola je zaměřena na rozbor čtyř klíčových menšinových práv a jejich použití na LGBTI komunitu. Celkově se jedná o zdařilou kapitolu, avšak uvítala bych zde podrobnější práci s primárními zdroji mezinárodní ochrany menšin také mimo rámec Rámcové úmluvy. Velmi pozitivně hodnotím myšlenkové propojení jednotlivých podkapitol a návaznost na poslední třetí část diplomové práce.

Právní úprava postavení LGBTI osob na úrovni EU je předmětem rozboru poslední části práce. Zde autorka hodnotí jak primární, tak i sekundární právo EU. Detailně se zaměřuje na judikaturu Soudního dvora EU k problematice zákazu diskriminace. Poslední podkapitola rozebírá potenciál této právní úpravy do budoucna.

Diplomová práce je velmi dobře čitelná a s ohledem na krátký rozsah jednotlivých částí se v ní dá snadno zorientovat. Koheze a koherence jednotlivých kapitol práce napomáhají snadnému pochopení myšlenkového pochodu autorky, který se zdá být logický a přesvědčivý. Rozsah diplomové práce dvojnásobně překračuje standardní požadavky na kvalifikační závěrečné práce tohoto typu, což svědčí o tom, že se diplomantka opravdu ponořila do výzkumu a předmětné téma ji velmi zajímá. Práce obsahuje rozsáhlý seznam literatury a zdrojů; většinu z nich nalézáme i v poznámkách pod čarou. Zde bych ráda upozornila na ne úplně vhodný způsob využití poznámek pod čarou na s. 94 práce, kde vedle sebe v řadě jsou poznámky 466 a 467. Vhodnějším by bylo dle mého názoru zvolit pouze jedno číslování, kde v poznámce pod čarou by autorka mohla odkázat na několik zdrojů. Celkově je práce napsaná velmi dobrým právnickým jazykem i když s ohledem na drobné překlepy (např. „však sám osobě“⁷) by bylo pro účely publikace vhodné provést detailnější jazykovou korekturu. Pozitivně hodnotím seznam použitých zkratk na konci práce. Pro čtenáře by mohlo být pohodlnější mít tento seznam na začátku práce, což bych opět doporučovala vzít v potaz, kdyby se diplomantka rozhodla tuto práci publikovat.

---

⁷ S. 14.

Nehledě na výše zmíněné drobné nedostatky diplomové práce, jedná se o velmi kvalitně zpracovaný výzkum. Diplomantce se nepochybně podařilo dosáhnout cíle práce. Na ústní obhajobě diplomové práce se navrhuji zabývat následujícími oblastmi:

- Jak autorka vidí budoucnost „Yogyakartských zásad“? Je dle názoru autorky nezbytné usilovat o vypracování nové mezinárodní smlouvy na půdě OSN, zaměřené speciálně na ochranu práv LGBTI?
- Z výzkumu provedeného autorkou k otázce konkrétních menšinových práv LGBTI vyplývá, že „zcela jednoznačně vyplynula stěžejní pozice zákazu diskriminace“.⁸ Dále pak diplomantka zmiňuje k právu na efektivní zastoupení menšiny při řešení otázek veřejného zájmu, že: „I při uvažování jednotlivých podskupin v rámci LGBTI odděleně je nepravděpodobné, že by určité osoby usilovaly o přímé politické zastoupení na základě své sexuální orientace či genderové identity, jelikož práva, o která jednotliví příslušníci usilují, jsou natolik intimního a individuálního charakteru, že si lze obtížně představit zástupce, který by skutečně mohl autoritativně rozhodovat za danou menšinu.“⁹ Zákaz diskriminace je obecně stanoven v podstatě ve všech lidskoprávních mezinárodních smlouvách, které poskytují stejnou individuální ochranu všem obětem porušení tohoto práva. S ohledem na to, že stěžejním lidským právem pro komunitu LGBTI je zákaz diskriminace, je opravdu nezbytné se domáhat přiznání menšinových práv komunitě LGBTI a není postačující zajistit pouze individuální ochranu lidských práv jednotlivým osobám LGBTI?

Závěrem doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě. I přes vytčené nedostatky se podle mého názoru jedná o velmi kvalitní práci, která odůvodňuje hodnocení klasifikačním stupněm **výborně**.

V Praze dne 27. 3. 2021

JUDr. Mgr. Alla Tymofeyeva, Ph.D.

oponent diplomové práce

---

⁸ S. 98.

⁹ S. 47.